

*“İnsan bilmediği Şeyler hakkında daima abartılı
düşüncelere kapılır.”*

Albert Camus, Yabancı

Emrah BOZKURT

HERMENEUTİK

AĞUSTOS 2019

KUŞADASI

Bilinmeyen şeyler hakkında abartılı düşüncelere kapılıyor olması insanlığın bir zaafından kaynaklı değildir; bu *giz*'in güncündendir. Bilinmezlik her zaman güç doğurur. Ne ile muhatap olduğunu bilmeyen insan korkak davranır bu onun doğasında vardır. Bu yüzden cahalet abartıyı doğururken bilmek cüreti doğurur. Kitabî olmayan verilere göre ilk insanları düşündüğümüzde doğa ve diğer varlıklarla mücadele içerisindeydi ve bilmediği birçok şey vardı, onları bilene kadar onların gücünü her zaman gözünde abartmıştır. Günümüzde de değişen hiçbir şey yoktur; insan için bilinmeyen her şey güçlüdür ve abartılır. Bu duruma doğrudan sebep olan korku değildir, korkuyu da yaratan bilinmezliğin gücüdür.

Görünmeyen bir tanrıya inanmak mı daha zordur, yoksa görülene mi? İnsanların çoğunluğu mahiyetini bilmedikleri tanrı ya da tanrılara bu *giz*'in gücü nedeniyle boyun eğer ve onları abartırlar. Yüceltirler demiyorum çünkü yüceltme bilme eylemini gerektirir. Tanrı/tanrıların bu bilinmezlikten gelen gücüne karşı insanlar uzun süre katlanamadıkları için tanrıları putlarla görünür hale getirmişlerdir. Bunun tek sebebi tabii ki bu değildir; insan her zaman görmek ve bilmek ister. Bu tanrı da olsa aynıdır; aklî olarak göremediklerinde putlarla görünür hale getirirler. Görünür hale gelen tanrıdan artık eskisi gibi korku da duyulmamaya başlanır. Her ne kadar o put temsili olmuş olsa ve tanrının ruhuna boyun eğildiği söyleniyor olsa da görünür hale geliyor olması bilinmezliğin gücünde düşmeye sebep olmuştur. Öyle ki görünür olan tanrıları artık aldatmaya bile cüret edebilir hale gelirler. Çünkü görmek onlar için bilmek eylemini gerçekleştirmiş olur. Aynı şeyi cinlerde yaşarlar. Adından bile korktukları için üç harfli diye bahsederler. Görülemediği ve mahiyeti tam olarak bilinemediği zaman bu *giz* onları güçlü kılar. Oysa cinler görünebilir olsaydı, insanlar üzerlerinde bulunan korkuyu çok rahat atlatabilirdi ya da cinler hakkında detaylı bilgiye sahip olsalardı onlardan korkmazlardı. *Giz*'in getirdiği güç, insanlarda abartılı düşüncelere yol açar bu da zamanla bilmediği şeylere karşı abartılı inanca dönüşür. Ve genel itibarıyla batıl olarak tabir edilen inançla son bulur.

Abartılma sadece korkuyla birlikte olmaz her duygu alet edilir. Korkuyu temel almamanın sebebi her ne olursa olsun hepsinde bir tedirginlik var olduğundandır. İnsan ilişkilerinde de benzer durumlar yaşanır. Yeni bir ortama girdiğinizde bir bilinmeyen etkisi oluşturduğunuz için insanlar size karşı tedirgin olur ve abartılı düşüncelere kapılırlar. Bu düşünceler olumlu yönde de olur, hatta genel olarak olumlulardır. Sizin çok başarılı, olağanüstü biriymişsiniz gibi algılayabilirler. Fakat onlarla iletişime geçtiğinizde, sizi tanımaya başladıklarında bu bilinmezlikten gelen gücün etkisi azalır ve sizi çözdüklerinde eğer karşınızdakiler karakterli kişilerse samimiyet, değilse ilişkiniz laubaliliğe dönüşmeye başlar. Bu yüzden sınırlarını koruyabilen insanlarla ilgili diğer insanların düşünceleri her zaman abartılı olmuş onlara karşı mecburi saygıyı elden bırakmamışlardır. Çünkü bilinmezlik bilinirlikten daha fazladır.

Daha önceden tecrübe etmediğimiz ve bilgimiz olmayan bir işi de gözümüzde abartırız ve o işin içine girip bilgi edinmeye başladığımızda hiçte abartılacak bir şey olmadığını görür ve hatta küçümsemeye başlarız. İşte bunların hepsi *giz*'in gücünden dolayı yaşanır. *Giz* çoğaldıkça insan abartılı düşüncelere kapılır, bilgi çoğaldığında ise *giz* azalır ve olması gereken düşüncelere geçiş yapılır. Bu dengenin durumuna göre ağırlıklı olan taraf her zaman daha baskın olacaktır. Yine bilinmezlikle bağlantılı olsa da yaşadığımız dönemde sahte bir *giz* de benzer etkiyi yaratmaktadır. Bunu çoğunluğun gücü olarak tanımlıyorum. Estetik değerlerde olduğu gibi abartılı düşüncede de çoğunluğun eğiliminin belirlediği durumlar mevcuttur. Kendisinde olmayan şeyleri varmış gibi gösteren ve çoğunluğu inandırmayı başarmış kişiler hakkında da insanlar abartılı düşüncelere kapılırlar. Aslında buradaki güç çoğunluğun eğiliminden kaynaklı ancak bir bilinmezliğin gücümüştü gibi yansımaktadır. Bu bir yanılsamadır; sahte *giz*'dir. Aşkta da bu olay kaygıyla birlikte gelişir; kaygının oluşturduğu tedirginlik sizin karşı taraf hakkında abartılı düşüncelere kapılmanıza neden olur.